

Czy warto zachęcać dzieci do fantazjowania?

Świat dziecka jest pełen kolorów, emocji i niezwykłych pomysłów. Dzieci w naturalny sposób tworzą własne historie, wymyślają fantastyczne postacie, wcielają się w różne role i nadają codziennym przedmiotom nowe znaczenia. Fantazja i wyobraźnia są nieodłącznym elementem dzieciństwa, a odpowiednio wspierane stają się ważnym narzędziem rozwoju emocjonalnego, społecznego i poznawczego. Fantazjowanie pozwala dziecku wykraczać poza granice codziennych doświadczeń. Dzięki niemu może ono eksperymentować z różnymi rozwiązaniami, rozwijać kreatywność oraz poznawać świat w bezpieczny i atrakcyjny sposób. W zabawie dziecko ma okazję wyrażać swoje uczucia, potrzeby i marzenia, a także ćwiczyć umiejętności niezbędne w codziennym życiu.

Dlaczego fantazjowanie jest ważne?

Fantazja pomaga dzieciom lepiej rozumieć siebie i otaczający je świat. Podczas zabawy dziecko może odgrywać różne role, przeżywać przygody, rozwiązywać problemy i tworzyć własne scenariusze wydarzeń. Takie aktywności rozwijają:

- kreatywność i twórcze myślenie,
- zdolność rozwiązywania problemów,
- kompetencje językowe i komunikacyjne,
- umiejętność wyrażania emocji,
- samodzielność i pewność siebie,
- zdolności społeczne oraz empatię.

Fantazjowanie pozwala również oswoić trudne sytuacje i emocje. Dziecko może w bezpieczny sposób przepracowywać swoje lęki, obawy czy codzienne doświadczenia, nadając im nowe znaczenie podczas zabawy.

Badacze podkreślają, że kreatywność rozwijana w dzieciństwie stanowi ważny fundament przyszłych sukcesów. Osoby, które potrafią twórczo myśleć i wykorzystywać wyobraźnię, łatwiej dostosowują się do zmian, poszukują nowych rozwiązań i podejmują inicjatywę w różnych dziedzinach życia.

Jak wspierać dziecięcą wyobraźnię?

Rozwijanie fantazji nie wymaga drogich zabawek ani specjalistycznych pomocy. Najważniejsze jest stworzenie dziecku przestrzeni do swobodnej zabawy i twórczego działania.

Warto:

- czytać dzieciom książki i wspólnie rozmawiać o ich treści,
- zachęcać do wymyślania własnych historii i zakończeń opowieści,
- organizować zabawy tematyczne i odgrywanie ról,
- proponować aktywności plastyczne, muzyczne i teatralne,
- dawać dziecku czas na samodzielną, nieskrępowaną zabawę,
- zadawać pytania pobudzające wyobraźnię, np. „Co by było, gdyby...?”,
- doceniać pomysłowość i oryginalne rozwiązania.

Dziecko rozwija swoją kreatywność przede wszystkim wtedy, gdy czuje się akceptowane i ma poczucie, że jego pomysły są ważne. Rolą dorosłych jest wspieranie, inspirowanie i towarzyszenie dziecku w odkrywaniu świata, a nie ocenianie każdej jego fantazji.

Kiedy fantazjowanie może stać się problemem?

Fantazjowanie jest naturalnym i potrzebnym elementem rozwoju dziecka. Większość dzieci tworzy własne historie, wymyślonych przyjaciół czy niezwykle światy, co sprzyja kreatywności i

rozwojowi emocjonalnemu. Zdarzają się jednak sytuacje, w których dorośli powinni uważniej przyjrzeć się zachowaniu dziecka.

Niepokój może budzić sytuacja, gdy dziecko coraz częściej wybiera świat fantazji zamiast rzeczywistych kontaktów z rówieśnikami, unika codziennych obowiązków lub wycofuje się z aktywności, które wcześniej sprawiały mu radość. Warto zwrócić uwagę również na przypadki, gdy fantazje stają się jedynym sposobem radzenia sobie z trudnymi emocjami, a dziecko ma trudność z odróżnianiem fikcji od rzeczywistości.

Sygnalem ostrzegawczym może być także nadmierne zaangażowanie w świat wyobraźni kosztem snu, nauki, zabawy z innymi dziećmi czy relacji rodzinnych. Jeśli fantazjowanie powoduje silny lęk, utrudnia codzienne funkcjonowanie lub prowadzi do izolacji społecznej, warto skonsultować się ze specjalistą – psychologiem dziecięcym lub pedagogiem.

Kiedy powiedzieć „stop”?

Dorośli nie powinni hamować dziecięcej wyobraźni, ale jednocześnie warto pomagać dziecku zachować równowagę między fantazją a rzeczywistością.

„Stop” warto powiedzieć wtedy, gdy fantazjowanie:

- utrudnia wykonywanie codziennych obowiązków,
- zastępuje kontakty z rówieśnikami i bliskimi,
- staje się sposobem unikania problemów lub odpowiedzialności,
- wywołuje silny lęk lub niepokój,
- sprawia, że dziecko ma trudność z odróżnieniem tego, co rzeczywiste, od tego, co wymyślone.

Najlepszym rozwiązaniem nie jest zakazywanie fantazjowania, lecz spokojna rozmowa, wspieranie dziecka w nazywaniu emocji oraz zachęcanie do aktywności w realnym świecie. Dzięki temu wyobraźnia pozostanie cennym narzędziem rozwoju, a nie sposobem ucieczki od rzeczywistości.

Podsumowanie

Fantazja jest jednym z najcenniejszych zasobów dzieciństwa. Pomaga poznawać świat, rozwija kreatywność, wspiera rozwój emocjonalny i społeczny oraz uczy elastycznego myślenia. Odpowiednio wspierana przez dorosłych staje się fundamentem twórczego i samodzielnego działania w przyszłości.

Warto więc zachęcać dzieci do marzeń, wymyślenia historii i kreatywnej zabawy, pamiętając jednocześnie o zachowaniu równowagi między światem wyobraźni a rzeczywistością. To właśnie w takiej równowadze fantazja najlepiej wspiera harmonijny rozwój dziecka.

Bibliografia

- Gardner H., *Inteligencje wielorakie*, Wydawnictwo Media Rodzina, Poznań 2005.
- Warchala M., *Człowiek, istota fantazjująca*, „Teksty Drugie”, nr 3/2004.
- Biela A., *Trening kreatywności*, Wydawnictwo Edgard, Warszawa 2015.
- De Bono E., *Umysł kreatywny. 62 ćwiczenia rozwijające intelekt*, Wydawnictwo Studio EMKA, Warszawa 2011.
- Goldberg E., *Kreatywność*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018.
- Grandin T., *Rozwiń swoją wyobraźnię. Myśl i twórz jak wynalazca*, Wydawnictwo Insignis, Kraków 2018.
- Kochan R., *Kreatywne dzieci. 21 przepisów na twórcze popołudnie*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2017.
- Nęcka E., *Trening twórczości*, GWP, Sopot 2019.

Tekst opracowano na podstawie artykułu „Czy warto zachęcać dzieci do fantazjowania?” opublikowanego w miesięczniku „Bliżej Przedszkola”.

Magdalena Dziewa